

Nr 150.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående gäldande av vissa livräntor m. m.; given Stockholms slott den 25 februari 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

G U S T A F.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, följande.

1:o.

Den 27 september 1940 ägde sammanstötning rum å allmänna vägen Marieholm—Landskrona i Norra Skrävlinge socken mellan en kronan tillhörig personbil och en cykel. Bilen framfördes i tjänsten av ryttmästaren Axel Nordlander. Cykeln kördes av ryktaren Herman Rudolf Carlsson, Marieholm. Vid sammanstötningen tillfogades Carlsson kroppsskador.

Bihang till riksdagens protokoll 1944. 1 saml. Nr 150.

Sedan Rönnebergs, Onsjö och Harjagers domsagas häradsrätt genom utslag den 26 juni 1941 dömt Carlsson och Nordlander, jämlikt 2 § och 38 § 1 mom. vägtrafikstadgan, att för ovarsamhet såsom vägfärande till kronan böta vardera 30 dagsböter och förpliktat Nordlander och kronan att solidariskt till Carlsson utgiva ett med hänsyn till dennes medvållande till hälften jämkat skadestånd, på grund av förlorad arbetsförtjänst m. m., har häradsrätten genom utslag den 5 februari 1942, såvitt nu är ifråga, förpliktat kronan att till Carlsson utgiva en livränta å 240 kronor för år från och med den 1 november 1941 under Carlssons återstående livstid.

Hovrätten över Skåne och Blekinge, där kronan anfört besvär, har genom utslag den 7 augusti 1942, vilket utslag den 17 november 1943 fastställts av Kungl. Maj:t, icke funnit skäl göra ändring i häradsrättens utslag, dock att kronan förbehållits rätt att — därest väsentlig förbättring skulle inträda i Carlssons arbetsförmåga — vid domstol anhängiggöra talan om jämkning, såvitt anginge tiden efter dylik talans anhängiggörande, av kronans skyldighet att efter den 18 augusti 1943 utgiva livränta.

Med förmålan att med hänsyn till vad som blivit upplyst rörande Carlssons förutsättningar att utföra arbete den kronan tillerkända rätten till jämkningstalan icke torde vara av större praktisk betydelse, anförde *arméförvaltningens tyg- och civila departement* i skrivelse den 22 december 1943, att — då Nordlander icke syntes ha gjort sig skyldig till grov vårdslöshet — kronan med hänsyn till föreskrifterna i förordningen den 22 juni 1939 (nr 286) med vissa bestämmelser rörande skadeståndsskyldigheten för förare av motorfordon, motorredskap och traktortåg, som tillhöra eller nyttjas av staten, torde sakna regressrätt mot honom beträffande belopp, som utgivits eller kunde komma att utgivas i anledning av olycksfallet.

På därom av tyg- och civila departementen i samma skrivelse gjord framställning medgav Kungl. Maj:t genom brev den 14 januari 1944, att livräntan för tiden intill den 1 juli 1944 finge bestridas av anslaget till reglering av skador i följd av trafik med försvarets motorfordon. Härjämte förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles meddela beslut rörande bestridandet av kostnaderna för livränta till Carlsson för tid därefter.

Statskontoret har i utlåtande den 21 januari 1944 anfört, att framställning torde böra göras till riksdagen om att livräntan finge från och med budgetåret 1944/45 bestridas från tolfte huvudtitelns anslag till diverse pensioner och understöd m. m. På sätt tidigare i liknande fall ägt rum, torde föreskrift böra meddelas, att å livräntebeloppet icke finge utgå sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkomme pensionstagare.

Den 12 augusti 1942 ägde sammanstötning rum å allmänna landsvägen Tärnaby—Storuman i närheten av Yttervik mellan en kronan tillhörig lastbil, vilken i tjänsten framfördes av värnpliktige nr 573-61-1940 Sven Åke Söderlund, och en kronan likaledes tillhörig, av värnpliktige nr 291-62-1940 Klas Olof Wengelin i tjänsten framförd lastbil. Värnpliktige nr 628-60-1940 Nils Albin Engman, som i tjänsten medföljde såsom passagerare i den förra bilen, ådrog sig härvid vissa ögonskador.

Söderlund och Wengelin ställdes under åtal vid Lycksele tingslags häradsrätt. Kronan har vid häradsrätten inträtt i rättegången såsom mellankommande part å svarandesidan.

Genom lagakraftvunnet utslag den 5 april 1943 prövade häradsrätten, jämlikt 2 § och 38 § 1 mom. vägtrafikstadgan, rättvist döma Söderlund och Wengelin att för ovarsamt förande av motorfordon till kronan utgiva vardera 20 dagsböter samt förpliktade dem att solidariskt till Engman utgiva, förutom visst skadestånd och ersättning för rättegångskostnader, en årlig livränta å 640 kronor från och med den 10 januari 1943 dock att från den utdömda livräntan skulle avdragas vad riks försäkringsanstalten från den 10 januari 1943 i livränta utbetalat eller kunde komma att utbetala till Engman. Härjämte förbehölls Söderlund och Wengelin rätt att påfordra omprövning av den efter den 10 januari 1943 utgående livräntan, om förbättring av Engmans synförmåga kunde påvisas.

Med förmälan att enligt ett den 18 december 1942 utfärdat läkarintyg förbättring av Engmans tillstånd (förlust av synen å höger öga) vore tänkbar men icke sannolik och att hans tillstånd därför finge betraktas som för framtiden oförändrat, anförde *arméförvaltningens tyg- och civila departement* i skrivelse den 5 oktober 1943, att Söderlund och Wengelin icke kunde anses ha gjort sig skyldiga till grov vårdslöshet, varför kronan med hänsyn till föreskrifterna i förutnämnda förordning torde sakna regressrätt mot dem i fråga om belopp, som utgivits eller kunde komma att utgivas i anledning av skadan.

Sedan tyg- och civila departementen tillika hemställt, att Kungl. Maj:t måtte anvisa erforderliga medel för utgivande av livränta, har Kungl. Maj:t den 28 januari 1944 medgivit, att kostnaderna i förevarande avseende för tiden intill den 1 juli 1944 finge bestridas av anslaget till reglering av skador i följd av trafik med försvarets motorfordon. Härjämte förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut rörande bestridandet av kostnaderna för livränta till Engman för tid därefter.

Statskontoret har i utlåtande den 1 februari 1944 framställt enahanda förslag som i förutnämnda utlåtande av den 21 januari 1944 men tillika ifrågasatt, huruvida icke hos riksdagen borde utverkas generellt medgivande för Kungl. Maj:t att för bestridande av livräntor och andra dylika understöd, vilka statsverket på grund av domstols lagakraftvunna utslag hade att utgiva, taga i anspråk tolfte huvudtitelns förenämnda förslagsanslag till diverse pensioner och understöd m. m.

I enlighet med myndigheternas förslag böra de Carlsson och Engman till-
erkända livräntorna för tiden efter den 30 juni 1944 gäldas av förslags-
anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. På sätt tidigare i lik-
artade fall ägt rum bör föreskrift meddelas därom, att å ersättningsbelopp,
icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestäm-
melser tillkommer pensionstagare.

*Departements-
chefen.*

Jag delar statskontorets uppfattning, att av riksdagen bör utverkas gene-

rellt bemyndigande för Kungl. Maj:t att för bestridande av livräntor och andra dylika understöd, som statsverket på grund av domstols lagakraftvunna utslag har att utgiva, taga förutnämnda förslagsanslag i anspråk. Härvid förutsätter jag, att icke utan riksdagens medgivande må å sådana understöd åtnjutas tilläggsförmån av förut angivet slag.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att för bestridande av livräntor och andra dylika understöd, som statsverket på grund av domstols lagakraftvunna utslag har att utgiva, taga i anspråk det under riksstatens tolfte huvudtitel uppförda anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. med iakttagande av att å understödsbelopp icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

2:o.

Efter tillstånd av chefen för Södra skånska infanteriregementet förevisades infanterivapen den 24 augusti 1941 vid en hemvärnsfest i Löberöd. Förutom andra vapen demonstrerades, under befäl av värnpliktige fänriken Assar Karl Gustav Assarson, jämväl en pansarvärnskanon.

Assarson, som vid denna tid tjänstgjorde som plutonchef vid andra specialkompaniet, hade av tjänstförrättande kompanichefen beordrats att till förevisningen medföra till pansarvärnskanonen hörande blindpatroner. Emellertid hade Assarson, i stället för blindpatroner, kommit att medföra skarpa patroner med blindgranat, märkta med ordet »blind». Till följd härav hade, då på Assarsons order kanonen efter laddning avfyrats, ett skott avgått och träffat installatören Oscar Birger Bengtsson och fru Ruth Gunborg Persson, båda från Löberöd. Dessa skadades så svårt, att de samma dag avledo.

Anledningen till olyckan synes enligt krigsrättsutslag ha varit följande.

De blindgranater, som Assarson medtagit till förevisningen, hade ingått i ett parti blindgranater, som i februari eller mars 1941 av numera kaptenen Carl-Gustaf Erik Qvennerstedt utkvitterats från regementets tygförråd för att användas vid skjutövningar. Qvennerstedt hade erhållit tillstånd från tygförrådet att behålla de efter övningarnas slut överblivna omkring 73 blindgranaterna, då det varit avsett, att han inom kort skulle leda nya skjutövningar. På grund av annan kommendering hade Qvennerstedt lämnat det kompani, för vars räkning han utkvitterat blindgranaterna, och i samband därmed överlämnat dessa till löjtnanten Malte Oskar Hederström, som inträtt såsom chef för kompaniet. Vid förflyttning kort därefter av andra specialkompaniet, som haft gemensam förrådslokal med det Hederström underställda kompaniet, hade blindgranaterna medförts till Revingehed och sedan förvarats på andra specialkompaniets förråd, där de påträffats av Assarson. Hederström hade icke vidtagit några åtgärder för blindgranaternas tillrättascaffande.

Assarson, Qvennerstedt och Hederström ställdes under åtal vid regementskrigsrätten vid Södra skånska infanteriregementet under yrkande, att Assarson måtte fällas till ansvar för vållande till Bengtssons och Ruth Perssons död samt att samtliga måtte fällas till ansvar för vårdslöshet i fullgörande av tjänsteplikt. Härjämte framställde dödsbodelägare efter Bengtsson och Ruth Persson skadeståndsanspråk gentemot Assarson.

Genom utslag den 4 november 1941 fann krigsrätten Assarson, Qvennerstedt och Hederström vid handhavandet av granaterna icke ha gjort sig skyldiga till något förfarande, som för dem kunde medföra ansvar eller skadeståndsskyldighet, varför den mot dem förda talan lämnades utan bifall.

Krigshovrätten, som genom utslag den 18 december 1942 fastställde krigsrättens utslag såvitt rörde Qvennerstedt och dömde Hederström jämlikt 130 § strafflagen för krigsmakten för vårdslöshet vid fullgörande av tjänsteplikt att undergå arrest utan bevakning i två dagar, fann att Assarson icke kunde anses ha genom vårdslöshet vållat Bengtssons och Ruth Perssons död och ogillade därför den mot Assarson fullföljda talan. Frågan om Assarsons skadeståndsskyldighet är för närvarande beroende på högsta domstolens prövning.

I en den 2 juni 1943 dagtecknad skrift ha Bengtssons efterlämnade hustru Anna Elfrida Bengtsson och makarnas dotter Inga Gunborg Cecilia anhållit att i anledning av Bengtssons död av statsmedel utbetomma dels ersättning för begravningskostnaderna med 2 909 kronor 81 öre, dels ock, vad angår änkan, en årlig livränta av 4 725 kronor 41 öre samt, vad angår dottern, en engångsersättning av 8 288 kronor 13 öre.

Vidare har Ruth Perssons efterlämnade make charkuteriarbetaren Malte Arnold Persson i en den 5 juli 1943 dagtecknad skrift anhållit att av statsmedel måtte utbetalas dels ersättning för begravningskostnaderna med 1 667 kronor 45 öre samt för klädespersedlar, som förstörts vid olyckshändelsen, med 220 kronor ävensom ränta å nämnda belopp enligt angiven grund, dels ock till makarnas den 28 mars 1931 födda son Sone Torvald en årlig livränta av 600 kronor intill dess denne uppnått 16 år.

Persson har till stöd för sistnämnda ersättningsyrkande framhållit, att han hade att svara för försörjning och uppfostran av en dotter Laila, född den 16 april 1925, samt sonen Sone. Hans inkomst under år 1940 hade icke överstigit 2 500 kronor. Inkomsten försloge icke till att ordna barnens vård och uppfostran på samma sätt som då hustrun levde och verkade för hemmet. Värdet av hustruns arbete i hemmet uppskattade han, efter avdrag av nödiga utgifter, till 100 kronor i månaden. För anställande av hushållerska torde Persson komma att åsankas en utgift av 100 kronor per månad.

Arméförvaltningens tyg- och civila departement ha i utlåtanden den 20 juli och den 25 augusti 1943 anfört bland annat följande.

Frågan om kronans rättsliga skyldighet att i förevarande fall gälda skadestånd torde enligt tillämpad praxis nära sammanhånga med Assarsons skadeståndsskyldighet. Nämnda spörsmål måste därför anses svävande, intill dess högsta domstolens utslag fallit, vilket beräknades ske först under loppet av år 1944.

Vidkommande ansökningen av dödsbodelägarna efter Bengtsson framhöllo tyg- och civila departementen att då, såvitt framginge av tillgängliga uppgifter angående sökandenas ekonomiska förhållanden, några ömmande omständigheter ej torde kunna åberopas såsom stöd för deras ersättningsanspråk, ärendet ej torde böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Vidkommande Perssons framställning tillstyrkte däremot departementen, då hinder icke syntes föreligga för Kungl. Maj:t att upptaga framställningen till saklig prövning, med hänsyn till dödsboets ekonomiska ställning, att av billighetsskäl måtte utbetalas ersättning för begravningskostnaderna med 1 085 kronor.

En förutsättning härför borde emellertid vara, att dödsboets skadeståndsanspråk gentemot Assarson till motsvarande belopp överlättes å kronan. Yrkandena om livränta till Sone Persson ävensom ersättning för förstörda kläder borde däremot ej föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Statskontoret har i utlåtande den 3 augusti 1943 över ansökningen av Bengtssons dödsbodelägare i likhet med tyg- och civila departementen ansett, att frågan om skyldighet för statsverket att utgiva skadestånd till dödsbodelägarna icke borde upptagas till prövning, innan högsta domstolen meddelat utslag i skadeståndsmålet.

I utlåtande den 11 oktober 1943 över ansökningen av Persson har statskontoret anfört följande.

Omständigheterna vid olyckshändelsen syntes vara av den beskaffenhet, att statsverket ej borde undandraga sig att i viss utsträckning gottgöra sökandena lidna skador. Statskontoret ville i detta avseende såsom jämförelse åberopa Kungl. Maj:ts beslut den 4 december 1942 angående ersättning till Anna Vilhelmina Söderkvist, Västerås, i anledning av skada till följd av sprängningsolycka vid Västmanlands flygflottilj. I likhet med tyg- och civila departementen ville statskontoret fördenskull ej framställa någon erinran mot att dödsboet efter Ruth Persson tillerkändes ersättning för havda begravningskostnader, vilken ersättning på sätt departementen föreslagit torde böra bestämmas till 1 085 kronor.

Statskontoret ville härutöver ifrågasätta, om icke med hänsyn till de särskilda förhållandena i detta fall vissa billighetsskäl talade för att Ruth Perssons efterlevande son Sone av statsmedel tillförsäkrades ett lämpligt avvägt årligt understöd, att utgå intill dess han uppnådde en ålder av 16 år.

Genom särskilda brev den 29 oktober 1943 medgav Kungl. Maj:t med hänsyn till föreliggande omständigheter, att till vardera av förenämnda dödsbon finge såsom bidrag till bestridande av ifrågakomna begravningskostnader utbetalas ett belopp av 1 000 kronor från fjärde huvudtitelns anslag till extra utgifter, under förutsättning dock att respektive dödsbo till motsvarande belopp å kronan överlätte den rätt till skadestånd dödsboet i förevarande fall kunde bli tillerkänt. Härjämte förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut beträffande ansökningarna i vad avsåge livränta åt Anna Elfrida Bengtsson och engångsersättning åt Inga Gunborg Cecilia Bengtsson samt livränta åt Sone Torvald Persson, i fråga om sistnämnda livränta efter framställning till riksdagen.

Riksförsäkringsanstalten har i utlåtande den 26 november 1943 anfört följande.

Därest lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete varit tillämplig i förevarande fall, skulle anstalten med stöd av lämnade uppgifter ha utgivit, i fråga om Ruth Persson, förutom begravningshjälp med 150 kronor till dödsboet, livränta till den avlidnas minderårige son Sone Torvald med 250 kronor för år räknat från och med den 25 augusti 1941, till dess han uppnått sexton års ålder, samt i fråga om Bengtsson, förutom begravningshjälp till dödsboet med 300 kronor, livränta till den avlidnes maka, Anna Elfrida Bengtsson med 750 kronor för år räknat från och med den 25 augusti 1941, så länge hon levde ogift. Därvid skulle de avlidnas årliga arbetsförtjänster jämlikt 9 § olycksfallsförsäkringslagen ha beräknats, beträffande Ruth Persson till 1 500 kronor och beträffande Bengtsson till 3 000 kronor, d. v. s. maximibeloppet beträffande olycksfall, som inträffat senast år 1941.

Av handlingarna inhämtas följande beträffande ifrågavarande dödsbon och delägarnas ekonomiska ställning m. m.

Bengtssons dödsbo: Bengtsson efterlämnade som dödsbodelägare förutom änkan Anna Bengtsson, född den 29 juni 1892, och dottern Inga, född den 22 juli 1920, jämväl dottern Aina Kajsa Birgit, född den 3 januari 1917. Behållningen i boet utgör enligt bouppteckning 45 897 kronor 28 öre. Den verkliga behållningen synes emellertid på grund av uppnådda resultat vid försäljning av vissa tillgångar i boet (varulager m. m.) samt ersättning för goodwill för den avlidnes affärsrörelse böra uppskattas till omkring 55 000 kronor. Änkan är berättigad till hälften av behållningen i boet. Härjämte är hon förmånstagare till en livförsäkring å mannen å 3 000 kronor, vilken icke medräknats i boets behållning.

Vidare är änkan från och med den 24 augusti 1941 till och med den 24 augusti 1961 berättigad till en årlig pension av 1 800 kronor från ett försäkringsbolag. På grund av sviter efter bäckeninflammation äro hennes kropps krafter nedsatta, och enligt läkarintyg torde endast lättare hushållsgöromål vara hennes arbetsfält. Inga Bengtsson, som avlagt realexamen, är sedan den 1 april 1943 anställd å bank i Löberöd mot en månadslön av 125 kronor. Dottern Aina, som likaledes avlagt realexamen, är sedan tre år anställd å bank i Löberöd mot en lön av 166 kronor per månad.

Ruth Perssons dödsbo: Ruth Persson efterlämnade såsom dödsbodelägare maken Malte Persson, född den 30 januari 1896, sonen Sone, född den 28 mars 1931, och dottern Laila Inga Greta, född den 16 april 1925. Behållningen i boet utgör 265 kronor. Änklingen är anställd i charkuterifirma i Malmö. Hans inkomst har enligt vad förut angivits under år 1940 icke överstigit 2 500 kronor. Hans senaste arbetsförtjänst under år 1943 vid vikariat i Malmö har uppgått till 86 kronor 90 öre per vecka. Han betalar 60 kronor i månaden för sonens underhåll förutom kostnaden för kläder. Dottern är affärsanställd i Löberöd mot kontant månadslön av 70 kronor jämte fri kost.

Beträffande det under Kungl. Maj:ts prövning varande skadeståndsmålet gentemot Assarson samt grunderna för beräkning av yrkade belopp har inhämtats följande.

Änkan Bengtsson yrkar årlig livränta med 4 725 kronor 41 öre. Detta belopp motsvarar två femtedelar av den avlidnes av henne till 14 918 kronor beräknade årsinkomst minskad med dels pensionsförsäkring 1 800 kronor dels oek avkastningen av giftorättsgendomen, 441 kronor 79 öre. Dottern Inga har yrkat ett engångsbelopp av 8 288 kronor 13 öre motsvarande en femtedel av den avlidnes beräknade inkomster under tiden den 24 augusti 1941—den 24 augusti 1944 eller sålunda under tre år efter olycksfallet. Härjämte har yrkats ersätt-

ning för begravningskostnader med 2 909 kronor 81 öre. Vidare fordras efter angiven grund ränta efter 6 % från den 3 oktober 1941.

Malte Persson har yrkat årlig livränta med 1 200 kronor åt sonen Sone tills denne fyllt 16 år. Vidare yrkas ersättning för förstörda kläder med 220 kronor, för begravningskostnader med 1 667 kronor 45 öre samt för läkarvård med 7 kronor. Härjämte yrkas efter angiven grund ränta efter 6 % från den 3 oktober 1941.

Departements-
chefen.

Såsom remissmyndigheterna framhållit har frågan om kronans ansvar för det inträffade ett visst samband med det ännu icke slutligt avgjorda skadeståndsmålet mot Assarson. Men även om högsta domstolen liksom underdomstolarna ogillar den mot Assarson förda talan, kan skadeståndsskyldighet åligga kronan. Oavsett hur det förhåller sig med kronans juridiska ansvar i förevarande hänseende har jag emellertid med hänsyn till de omständigheter varunder ifrågasatt olyckshändelse inträffat funnit föreliggande ersättningsanspråk böra upptagas till prövning.

De anspråk som härvid kunna komma i fråga äro — då ersättningsfrågan i vad avser begravningshjälp m. m. torde få anses reglerad — livränta till änkan Bengtsson, engångsersättning till Inga Bengtsson samt livränta till Sone Persson jämte förekommande ränteanspråk.

För ernående av ett mera allmänt bedömande av ersättningsfrågan får jag i detta sammanhang hänvisa till 6 kap. 4 § strafflagen, som innehåller bestämmelser om den skadeståndsrätt, som föreligger efter dödad person. Av nämnda paragraf framgår, att skadestånd tillkommer allenast den, som jämlikt stadgande i lag äger rätt till underhåll av den, som blivit dödad, samt att en förutsättning för skadestånd är, att vederbörande genom dennes frånfälle kommer att sakna erforderligt underhåll. Skadestånd skall utges efter skälighetsprövning med avseende å såväl »den brottsliges» tillgångar som andra omständigheter.

I propositionen 1926: 4 vilken ligger till grund för nämnda lagstadgande i dess senaste lydelse framhöll föredragande departementschefen, att den skada, som skulle ersättas, vore förlust av underhåll förorsakad genom den underhållspliktiges död. Därest dödsfallet icke hade någon inverkan i nyssnämnda hänseende, uppstode icke dylik skada, och skadestånd komme följaktligen icke i fråga. Så vore tydligen förhållandet, där den eller de till underhåll berättigade befunno sig i sådana ekonomiska omständigheter, att deras utkomstmöjligheter icke påverkades av den underhållspliktiges död; den avlidne kunde exempelvis efterlämna viss förmögenhet eller vara livförsäkrad till mera avsevärt belopp. I detta sammanhang finge framhållas, att till underhåll tydligen icke kunde hänföras sådana förmåner, vilka måste sägas ha karaktär av överflöd eller lyx. Mistning därav skulle således icke ersättas. Därest de efterlevande visserligen fortfarande under någon tid kunde ha sin förra utkomst, exempelvis genom att taga i anspråk sparat kapital, men dock ej kunde anses säkerställda för hela den tid, under vilken de skulle varit berättigade till underhåll av den avlidne, eller ock från att ha intagit en mera burgen ställning funne sig genom dödsfallet försatta i synnerligen knappa ekonomiska villkor, föreläge otvivelaktigt för dem fordran på skadestånd.

I ärendet föreligger utredning rörande vederbörandes ekonomiska förhållanden m. m. samt angående i vilken utsträckning ersättning skulle utgått därest olycksfallsförsäkringslagen varit tillämplig. I dessa avseenden framgår huvudsakligen följande.

Änkan Bengtsson, som är född år 1892, synes befinna sig i relativt goda ekonomiska villkor. Enligt olycksfallsförsäkringslagen skulle, om denna varit tillämplig, till henne ha utgått livränta med 750 kronor för år så länge hon levat ogift. Inga Bengtsson, som vid tiden för olycksfallet uppnått 21 års ålder, är bankanställd och ägare till ett icke oansenligt kapital. Någon ersättning jämlikt olycksfallsförsäkringslagen skulle, om denna varit tillämplig i förevarande fall, ej ha kunnat tillerkännas henne, enär dylik ersättning till barn utgår endast intill fyllda 16 år. Till Sone Persson, som är född den 28 mars 1931, skulle, därest nyssnämnda lag varit tillämplig, ha utgått livränta intill fyllda 16 år med 250 kronor för år.

Nu förevarande ersättningsanspråk synas böra bedömas under hänsynstagande till innebörden av förut återgivna departementschefsuttalande.

Vad först Inga Bengtsson angår torde ersättning icke böra tillerkännas henne, enär hon varken synes ha varit berättigad till eller torde ha varit i behov av underhåll efter fadern.

Makarna Bengtsson voro sinsemellan underhållspliktiga. Oaktat det torde vara tveksamt, huruvida änkan med hänsyn till de i nyssnämnda departementschefsuttalande angivna principerna skulle vara berättigad till skadestånd, anser jag mig dock på grund av de omständigheter under vilka olyckshändelsen uppkommit böra tillstyrka viss ersättning. Ett årligt understöd av 300 kronor i ett för allt synes i förevarande fall skäligt.

Vidkommande Sone Persson må först framhållas, att dennes avlidna moder var underhållspliktig gentemot sonen. Denne är jämväl uppenbarligen i behov av underhåll. Med hänsyn till de i detta fall föreliggande ömmande omständigheterna anser jag det skäligt, att till Sone Persson utbetalas årligt understöd med i ett för allt 400 kronor för år.

Nu angivna understöd böra utgå från och med den 25 augusti 1941, till änkan Bengtsson så länge hon lever ogift samt till Sone Persson tills han fyllt 16 år. På sätt tidigare i likartade fall ägt rum bör föreskrift meddelas därom, att å understödsbelopp icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare. Kungl. Maj:t synes för utbetalande av understöd, som torde böra bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m., äga uppställa som villkor, att vederbörande till motsvarande belopp å kronan överlåter den rätt till skadestånd, vederbörande kan få sig tillerkänd.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. må under av mig angivet villkor utbetalas årliga understöd, räknat från och med den 25 augusti 1941, nämligen till änkan Anna Elfrida

Bengtsson med 300 kronor, så länge hon lever ogift, samt till Sone Torvald Persson med 400 kronor tills han fyllt 16 år med iakttagande att å understödsbeloppen icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, under punkterna 1:o och 2:o hemställt, förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erland Kock.